

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

09 מאי 2010

ו"ע 840-09 רנה גבריאלה נ' הרשות המוסמכת

בוועדת העררים לפי חוק נכי המלחמה בנאצים

לפני כב' השופט שלמה פרידלנדר – יו"ר

עו"ד יהודית ארבל – חברה

ד"ר נעמי אפטר – חברה

רנה גבריאלה סקומורובסקי

עוררת

ע"י עו"ד אירה בודקין

נגד

הרשות המוסמכת

משיבה

ע"י עוה"ד שרה שוהם ועודד סמל

1
2
3
4

פסק דין

5
6

מבוא וטענות הצדדים

7

1. לפנינו ערר לפי חוק נכי המלחמה בנאצים ('החוק').

8

2. העוררת טוענת כי המשיבה לא הייתה רשאית לנכות מן התגמול-לנצרך/נזקק שהיא מקבלת

9

כאלמנת נכה-המלחמה המנוח את הקצבה החודשית לפי חוק הטבות לניצולי שואה. לחלופין, טוענת

10

העוררת כי אין מקום לגבות מן העוררת להשיב תשלומים-ביתר ששולמו בעבר, בשל אי-ניכוי

11

כאמור.

12

3. המשיבה טוענת כי מתוך טעות שבחוסר תשומת-לב לא בוצע הניכוי המתחייב לפי חוק, וכי

13

בנסיבות כאלה – רשאית המשיבה לתקן את הטעות, לנכות את הקצבה, ולגבות החזר בגין תשלומי-

14

יתר.

15

16

דיון והכרעה

17

4. לעצם הניכוי, הדין עם המשיבה. יש לנכות מתגמול-לנזקק/נצרך הכנסה מכל מקור אחר

18

[רע"א 3101/00 מיכאל בטיאשוילי נ' הרשות המוסמכת מיום 4.12.02].

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

09 מאי 2010

ו"ע 840-09 רנה גבריאלה נ' הרשות המוסמכת

5. גם לעניין הסמכות לתקן טעות – הדין עם המשיבה. אפילו הייתה ה'ראיה החדשה' בתיק, אך מתוך טעות התעלמו ממנה – ניתן, בהחלטה חדשה, לתקן את ההחלטה השגויה [ע"א 560/78 רחל שטראוס נ' הרשות המוסמכת מיום 31.1.79; יצחק זמיר, **הסמכות המינהלית ב** (1996), עמ' 990 - 995]. יש וניתן משקל מכריע להסתמכותו של האזרח, עד כדי שלילת הסמכות לתקן טעות; כגון במקרה של בניית בניין על סמך היתר בנייה שגוי [זמיר, שם, עמ' 983]. אולם לא זהו המקרה בענייננו.
6. אולם, לעניין השבת הסכומים ששולמו מחמת טעותה של המשיבה – הדין עם העוררת, כפי שיבואר להלן.
7. סעיף 2 סיפה בחוק עשיית עושר ולא במשפט שולל השבה בנסיבות שבהן ההשבה אינה צודקת.
8. מן המפורסמות כי ניצולי השואה, בדרך-כלל, מסתמכים על התגמול וההטבות המשולמות להם לצרכי קיום בסיסיים. הוצהר, ולא נסתר, כי כך היה בענייננו.
9. יוזכר האיחור הרב, במבט היסטורי, בתשלום התגמול וההטבות הללו לניצולי השואה, שמשמעותו הפסד בלתי-הפיך שלהם בתקופות-עבר [בג"ץ 5263/94 ח"כ אברהם הירשזון נ' שר האוצר מיום 29.2.96; רע"א 2620/07 **הרשות המוסמכת נ' סטלה ארלזוב** מיום 10.6.07]. כלומר, במבט היסטורי רחב – ניתן לראות בתשלומים-שביתר משום פיצוי-פורתא בגין התשלומים שלא שולמו, במשך התקופה הארוכה שמימי השואה עד התגבשותה של הזכות המשפטית ומימושה.
10. יצוין כי, בהקשר דומה לענייננו, הורה גם מבקר המדינה כי אין מקום להחזר תשלומים ששולמו לניצולי-שואה ביתר, עקב טעות של המשיבה [דו"ח מס' 30 משנת 2004].
11. תוזכר, בהקשר זה, גם פסיקתו של בית הדין לעבודה השוללת השבת שכר ששולם לעובד עקב טעות של המעביד, ושהתקבל אצל העובד בתום-לב [עב (י-ם) 2970/07 **מרגלית נ' מ"י** מיום 7.2.10].
12. בנסיבות כאמור אין מקום, אפוא, להחזר תשלומים על ידי העוררת למשיבה.

22

23

סיכום

13. לאור המקובץ, המשיבה תמשיך לנכות מן התגמול-לנזק/נצרך המשתלם לעוררת את הקצבה לפי חוק ההטבות; אולם המשיבה תימנע מלגבות ממנה את הסכומים ששולמו-ביתר, בעבר.
14. ככל שהמשיבה כבר גבתה מן העוררת סכומים ששולמו-ביתר בעבר – תשיב המשיבה את הסכומים הללו לעוררת. משהדין חייב כי תשלומים ששולמו-ביתר לא ייגבו בחזרה – אין מקום לכך

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

09 מאי 2010

ו"ע 840-09 רנה גבריאלה נ' הרשות המוסמכת

1 שלעוררת ייגרם חסרון-כיס מחמת שהמשיבה נהגה אחרת. כמה שנאמר: 'כל מילתא דאמר רחמנא
2 לא תעביד – אי עביד, לא מהני' (כל דבר שאמרה תורה אל תעשה – אם עשה, אינו מועיל) [בבלי
3 תמורה ד, ב].

4 15. הערר מתקבל באופן חלקי, כאמור לעיל.

5 16. זכות ערעור לבית המשפט המחוזי, בנקודה משפטית בלבד, תוך 30 יום מקבלת פסק הדין.

6

7

8

9

ניתן היום, כ"ה אייר תש"ע, 09 מאי 2010, בהעדר הצדדים.

10

11

12

13

14

כב' השופט שלמה פרידלנדר – יו"ר

15

עו"ד יהודית ארבל – חברה

16

ד"ר נעמי אפטר – חברה

17

18

19

20

21

שלמה פרידלנדר, שופט

22

23

24

25

26

27